

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ РЕГІОНУ

*Досліджено теоретичні та методологічні аспекти інноваційно-інвестиційної привабливості економіки.
Запропоновано напрямки підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості регіону*

Постановка проблеми. Актуальним та необхідним завданням в реалізації намічених на довгострокову перспективу економічне піднесення України та розвиток національної економіки є створення на інноваційній основі потужної виробничої бази за участю інвестиційного капіталу, в основі якої повинні бути передові технології, новітня техніка, організаційні та управлінські нововведення.

Підвищення рівня інноваційно-інвестиційної активності нині набуває провідного значення в реформуванні та трансформації економіки країни та її регіонів. Зважаючи на це, проблема підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості регіонів та подальших відповідних дій вітчизняних та іноземних інвесторів є однією з ключових для України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У період становлення ринкової економічної системи в Україні проблемам інвестиційної привабливості було присвячено низку праць вітчизняних вчених-економістів. Широке коло питань, пов'язаних з державною інвестиційною політикою, визначенням сутності та ролі інвестиційної привабливості країни, регіонів, відображено в працях відомих науковців, зокрема І. Бланка, І. Вінченка, А. Гойко, А. Пересади, М. Чумаченка. В обґрунтуванні положень виходу національної економіки на траєкторію зростання і розвитку, розгортання з цією метою інноваційно-інвестиційної діяльності значний внесок зробили В. Александрова, Ю. Бажал, В. Геєць, В. Семіноженко та інші.

Проте, все ще залишаються невирешеними питання сутності інноваційно-інвестиційної привабливості, політики її сприяння та покращення на рівні країни, окремих регіонів.

Мета дослідження. Дослідження теоретичних та методичних положень та розробка напрямів підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості регіону.

Викладення основного матеріалу дослідження. Для прийняття інвестором рішення щодо вкладення капіталу в той, чи інший регіон потрібна об'єктивна оцінка

інноваційно-інвестиційної привабливості економіки на основі узагальнення сукупності теоретичних основ інвестування, об'єктивних та суб'єктивних оцінок інноваційно-інвестиційної привабливості регіону.

Безперечно, суб'єктивні оцінки інвестором мають важливе значення для прийняття інноваційно-інвестиційних рішень. Але великий ризик покладатися лише на власні знання без урахування об'єктивних характеристик. Адже сьогодні є достатньо інформації для об'єктивної оцінки інноваційно-інвестиційної привабливості країн, регіонів, галузей.

Інноваційно-інвестиційна привабливість адекватно відображає цільову установку пошуку інвесторами об'єктів найбільш прийнятних та ефективних вкладень капіталу. Особливо термін прийнятний, коли існує проблема нерозкритого інноваційно-інвестиційного потенціалу країни та її регіонів.

Таким чином, інноваційно-інвестиційна привабливість має системну форму відображення сприятливих умов для реалізації інноваційних інтересів інвесторів.

Інноваційно-інвестиційна привабливість з позиції інвестора слід розглядати як багаторівневу систему, яка включає: країну, галузь регіон, підприємство, окреме виробництво. Співвідношення цих рівнів для різних інвесторів може мати різні значення та послідовність. У більшості випадків інвесторів цікавлять усі рівні інноваційно-інвестиційних переваг у звичному дедуктивному процесі пізнання. Очевидно, що інноваційно-інвестиційна привабливість має агрегований характер: нижчий рівень привабливості є складовою вищого рівня. А відтак усі рівні інноваційно-інвестиційної привабливості взаємопов'язані. Такий агрегований характер дає можливість інвестору оцінити в комплексі переваги від економіки країни, регіону до окремого виробництва, що дозволить йому прийняти правильне інноваційне рішення щодо інвестування. На основі вищезазначених позицій представлена модель багаторівневої характеристики інноваційно-інвестиційної привабливості економіки (рис. 1).

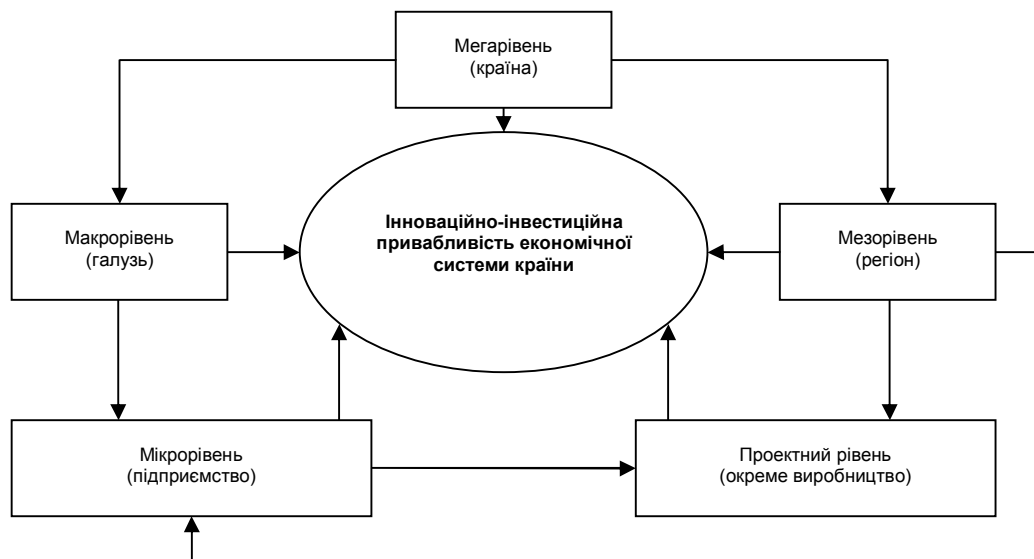

Рис. 1. Багаторівнева модель інноваційно-інвестиційної привабливості економіки

Комплексні дослідження інноваційно-інвестиційної привабливості мають ґрунтуватись на логіці інноваційно-інвестиційних рішень, яка передбачає вкладення коштів там, де сприятливіші умови інвестування. Оскільки ідеальних умов у реальній практиці не буває, такі рішення приймаються, як правило, шляхом вибору більш прийнятних варіантів серед сукупності можливих. Таку багаторівневу модель можна вважати найбільш оптимальною, оскільки вона дозволяє інвестору з інноваційними інтересами та можливостями оцінити інноваційно-інвестиційну привабливість на кожному рівні: країни, галузі, регіону, підприємства, проекту тощо.

Необхідність державного регулювання інноваційно-інвестиційних процесів, прийняття довгострокових програм давно усвідомлено в економічно розвинених країнах. У них створюється сприятливий інноваційно-інвестиційний клімат у сфері науково-дослідної діяльності. Питання переходу України до інноваційної моделі розвитку привертає дедалі більшу увагу науковців, політиків, представників бізнесу. Стає очевидним, що лише на цьому шляху національна економіка може зайняти достойне місце в світовому ринковому середовищі.

Оцінка і прогнозування інноваційно-інвестиційної привабливості регіонів України мають бути безпосередньо пов'язані з державною регіональною політикою, метою якої є забезпечення розвитку окремих регіонів з урахуванням сукупності факторів, зокрема раціонального використання наявного економічного і природного потенціалу, територіального розподілу праці та взаємної економічної кооперації.

Враховуючи багатокладність вітчизняної економіки та систему господарських взаємозв'язків суб'єктів ринку, до пріоритетних сфер інноваційно-інвестиційної діяльності, що заслуговують на державну підтримку, можна віднести:

- високі технології, організація яких має бути спрямована на виробництво високотехнологічних, конкурентоспроможних на світових ринках та імпортозамінних товарів;

- забезпечення виробництва екологічно чистої продовольчої продукції за рахунок підтримки мережі фермерських і особистих підсобних господарств;

- ресурсо-енергозберігаючі, екологічно чисті технології, які необхідні для більш глибокої переробки сировини;

- сучасні засоби комунікацій, виробництво засобів транспорту і зв'язку, створення і модернізація транспортних та інформаційних мереж.

Перераховані пріоритети мають становити основу системи державних, регіональних і галузевих інноваційно-інвестиційних програм та отримати першочергову підтримку. Їх вирішення несе позитивний вплив на інноваційно-інвестиційну привабливість країни в цілому, її регіонів зокрема.

Інноваційно-інвестиційний процес має бути регульованим і регіон повинен формувати ефективну інноваційно-інвестиційну політику, направлену на покращення її привабливості.

Інноваційно-інвестиційна привабливість регіону має опосередкований вплив на інноваційно-інвестиційну привабливість підприємства, по-перше, тому що підприємство це відкрита система. По-друге, зовнішні фактори мають універсальний характер і відіграють для потенційних інвесторів не менш важливу роль, ніж конкретний об'єкт інвестування. Оцінка інноваційно-інвестиційної привабливості на вище розглянутих рівнях – це перший етап прогнозування та передбачення заходів щодо залучення інноваційно-інвестиційних ресурсів та підвищення привабливості об'єктів інвестування на всіх рівнях. Таким чином, визначення інноваційно-інвестиційної привабливості окремого підприємства (окремого виробництва), як потенційного об'єкта інвестування є завершальним етапом оцінки привабливості.

Підвищення інноваційно-інвестиційної привабливості як чітко спланований елемент стратегічного розвитку підприємства повинно відбуватися у рамках наступної системи (рис. 2).

Рис. 2. Система інноваційно-інвестиційного розвитку на підприємстві

Ефективна діяльність суб'єктів господарювання, представників малого та середнього бізнесу у перспективі забезпечення високих темпів їхнього розвитку та зростання конкурентоспроможності в

ринковій економіці залежать від рівня їх інноваційно-інвестиційної активності та діапазону інноваційно-інвестиційної діяльності. В умовах обмеженості ресурсів та гострої конкуренції між підприємствами за

одержання більш якісних і дешевших ресурсів на перший план виходить питання про створення в інвесторів представлення про підприємство, як привабливий об'єкт інвестування – формування інноваційно-інвестиційної привабливості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, інноваційно-інвестиційну привабливість з позиції інвестора слід розглядати як комплексну і багаторівневу систему, яка включає різні рівні привабливості: мегарівень (країни), макрорівень (галузь), мезорівень (регіон), мікрорівень (підприємство), проектний рівень (окреме виробництво). Інноваційно-інвестиційна привабливість має агрегований характер: нижчий привабливості є складовою вищого рівня, тому вони взаємопов'язані. Така система дозволяє інвестору комплексно оцінити переваги конкретного об'єкта та прийняти правильне інноваційне рішення.

В умовах глобалізації економічний розвиток будь-якого регіону тісно пов'язаний з підвищенням її інноваційно-інвестиційної привабливості для вітчизняних та іноземних інвесторів. Забезпечення високих показників сталого соціально-економічного зростання регіонів можливе за умови розвитку національного виробництва, тобто промисловості, яка у свою чергу напряму залежить від впровадження результатів науково-технічного та технологічного розвитку.

В наш час розвиток продуктивних сил відбувається при тісній взаємодії науки і нових технологій з виробництвом, впровадження яких вимагає інвестицій. Саме у цьому контексті і слід розглядати актуальність інноваційно-інвестиційного розвитку України та її

регіонів. Саме з цих позицій і повинна формуватись і реалізовуватись державна політика підтримки інноваційно-інвестиційної привабливості регіонів.

Список використаної літератури:

1. *Бланк И.А.* Инвестиционный менеджмент. – К.: Ника-Центр: Зльга-Н, 2002. – 287 с.
2. *Виніченко І.І.* Методологія оцінки інвестиційних процесів у регіоні // Інвестиції: практика та досвід. – 2008. – № 8. – С. 12-15.
3. *Гесць В.М.* Інноваційні перспективи України / Гесць В.М., Семіноженко В.П. – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
4. *Гречан А.П.* Основи визначення інноваційного розвитку економіки / Гречан А.П., Воронкова Т.С. // Економіка та держава. – 2006. – № 8. – С. 12-14.
5. *Майорова Т.В.* Інвестиційна діяльність. Навч. посібник. – К: ЦУ.Г 2003. – 376 с.
6. *Папп В.* Пріоритетні напрями формування регіональної інноваційно-інвестиційної політики // Економіст. – 2007. – № 9. – С. 40-42.

ВАКАЛЮК В'ячеслав Анатолійович – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, Житомирський державний технологічний університет

Наукові інтереси:

- інноваційна діяльність;
- інтелектуальна власність